

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

tra Deum quaratur in his rebus terrenis & caducis, quæ appetitum satiare non possunt. Unde egregiè Anselmus: *Cur ergo per multa vagaris homuncio, quærendo bona anima tue & corporis tui? ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit: desiderata simplex bonum, quod est omne bonum, & satis est.*

24. Ad majorem ejusdem veritatis confirmationem & intelligentiam, legendus est liber Ecclesiasticus: nam ut sapienter observavit Canus lib. 9. de locis Theologicis cap. 9. præcipuus hujus libri scopus est ostendere, hominis beatitudinem non consistere in aliquo bono creato, sed in solo Deo; ad quod statim capite 1. hoc proponit fundamentum: *Vanitas vanitatum & omnia vanitas*: hoc est, omnia bona creata non solum vana, sed etiam vanissima sunt, ut hominem faciant beatum; nam gemitio illa, *vanitas vanitatum*, hebraismus est, superlativum denotans. Et S. Thomas in hac questione percurrit omnia bonorum genera, ostendens in nullo esse beatitudinem: sic Salomon in toto decursu illius libri, seipsum in exemplum assumens, discurret per omnia genera bonorum creatorum, quæ ipse studiosissimè expertus est, & ostendit omnia vana esse ad beatitudinem conciliandam; ac tandem concludit in fine libri, dicens: *Finem loquendi pariter omnes audiamus. Deum time, & mandata ejus observa: hoc est enim omnis homo*: id est (inquit Hieronymus) *ad hoc natus est omnis homo*. Ex quo infert Bernardus: *Ergo si hoc est omnis homo, absque hoc nihil omnis homo.*

serm.
20. in
Cantic.

25. Posset tertio probari conclusio multis Sanctorum Patrum testimoniis, quæ brevitatis causâ prætermitto. Unus sufficit Augustinus, qui lib. de moribus Ecclesiæ c. 8. sic ait: *Bonorum summa Deus nobis est; Deus est nobis summum bonum, nec infra remanendum nobis est, nec ultra querendum alterum: alterum enim periculosum, alterum nullum est.* Et lib. 4. Confess. cap. 5. *Infelix homo qui scit illa (scilicet bona creata) te autem nescit: beatus autem qui te scit, etiamsi illa nesciat: qui verò te & illa novit, non propter illa beator, sed propter te solum beatus.*

16. Denique eandem conclusionem triplici ratione demonstro. Prima sic breviter potest proponi: Ratio ultimi finis, & primi principij, sibi invicem correspondent, & mutuo adæquantur; juxta illud commune Philosophorum axioma: *Ordo finium respondet ordini agentium*: At esse primum principium soli Deo potest competere: Ergo & ratio ultimi finis & objectivæ beatitudinis illi soli convenit; juxta illud Apocal. 1. & 22. *Ego sum Alpha & Omega, principium & finis.*

27. Secunda ratio sumitur ex Divo Thoma art. 8. Beatitudo objectiva perfectè debet nostrum quietare appetitum: At solum bonum increatum perfectè illum quietare potest: Ergo in solo bono increato consistit beatitudo. Major patet: nam beatitudo objectiva est ultimus finis, qui talis dicitur, ex eo quòd ultimò finiat & terminet creaturæ rationalis appetitum. Minor verò sic ostenditur: Objectum voluntatis, quæ est humanus appetitus, est bonum universale: Ergo solum bonum universale illam potest quietare: At bonum universale in solo Deo reperitur, unde Deus loquens Moyli Exodi 3. dixit: *Ego ostendam omne bonum tibi* (quæ verba de visione divinæ essentia communitè intelliguntur)

A Ergo solum bonum increatum potest hominis appetitum satiare.

28. Confirmatur exemplo materiæ primæ horum corruptibilium, quæ quia omnem formam sub-lunarem appetit, per nullam illarum potest perfectè satiari; sed tunc solum perfectè satiaretur, si vel omnes reciperet, vel aliquam eminenter alias continentem: At qui similiter voluntas hominis appetit bonum in universali, si ve ad omne bonum in appetendo extenditur: Ergo per nullum illorum quietari potest perfectè, sed solum perfectè satiabitur, si omnia bona possideat, vel aliquod in quo omne bonum eminenter contineatur; cùmque ista contentia soli bono increato possit competere, consequens fit, quòd solum bonum increatum possit perfectè hominis appetitum satiare.

B Confirmatur ampliùs: Totus mundus per globum, seu circularem figuram representatur; cor autem hominis est figura pyramidalis, seu triangularis, cujus basis est supra, & cuspis infra, teste experientiâ anatomicâ: Sed datò & positò circulo supra triangulum, semper aliquis angulus trianguli manet inexpletus, & per alium duntaxat triangulum repleri potest, ut demonstrant Mathematici: Ergo cor hominis per nullas creaturas in mundi globo contentas, sed solum per alium triangulum, nempe Sanctissimam Trinitatem, repleri potest.

C Tertia ratio, quæ est desumpta ex parte intellectus, & quam proponit D. Thomas qu. sequenti art. 3. potest sic formari. Non minus est de ratione beatitudinis quietare perfectè intellectum, quàm satiare voluntatem: At omnibus creaturis divisivè aut collectivè cognitis, intellectus non quietaretur, donec ad quidditativam Dei cognitionem perveniret: Ergo in nullo creato beatitudo objectiva hominis potest consistere. Major patet: beatitudo enim est bonum perfectè satiativum hominis, subindeque utriusque potentia in anima ejus existentis, intellectus scilicet & voluntatis. Minor verò probatur: Naturale est homini, cognitis effectibus, desiderare cognoscere causam, non solum quantum ad an est, sed etiam quantum ad quid est, seu habere cognitionem quidditativam illius; objectum enim intellectus est quod quid est, id est, essentia & quidditas rei, ut dicitur in 3. de anima: Ergo omnibus creaturis, quantumcumque perfectè cognitis, non quietaretur intellectus, donec ad quidditativam Dei cognitionem perveniret.

S. V.

Solvuntur objectiones.

34. E Gentilium & Hæreticorum argumenta nullius ponderis sunt, & idcirco omittenda. Sed potest contra primam rationem D. Thomæ objici primò: Objectum nostræ voluntatis est bonum universale in prædicando, hoc est bonum abstractum ut sic, sicut etiam verum in communi est objectum nostri intellectus: At qui Deus non est bonum universale in prædicando, vel in causando, id est, omnis boni perfectionem formaliter vel eminenter in se continens: Ergo ex eo quòd objectum nostræ voluntatis est bonum universale, non rectè infert D. Thomas, solum Deum posse ejus appetitum perfectè satiare; sed committit equi-

vocationem, argumentando à bono universali A
in prædicando, ad bonum universale in essen-
do, vel in cauſando.

32. Secundò, contra eandem rationem arguitur: B
Appetitus humanus est aliquid finitum: Ergo
per objectum finitum satiari potest. Conſe-
quentia probatur: tum quia finitum ad ſui quie-
tem ſeu ſatietaſtem nequit aliquid infinitum ex-
poſcere: tum etiam quia appetitus humanus, ex
eo quòd infinitus eſt, ſatiatur formaliter, ſeu
tanquam per formam, per aliquid finitum,
nempe per viſionem beatificam, vel beatiſi-
cum amorem: Ergo eadem de cauſa poterit
objectivè per aliquod bonum finitum ſatiari.

33. Hæc tamen parùm urgent, & facilè dilui B
poſſunt. Unde ad primum reſpondetur, con-
ceſſò Antecedente, negando Conſequentiam:
poſſumus enim rectè & abſque æquivocatione
argumentari ab uno ad aliud, quando unum
in aliò continetur: quare cùm tota perfectio
boni univerſalis in prædicando, contineatur
eminentiſſimò modò in bono univerſali in eſ-
ſendo & in cauſando, rectè inferit D. Thomas,
ex eo quòd appetitus humanus extendatur ad
omne bonum, poſſe ſolùm quietari poſſeſſione
boni increati, quod eſt univerſale in cauſando,
continens in ſe omnis boni perfectionem, ab
imperfectionibus depuram.

34. Dices: Quietatio appetitùs fieri debet per il- C
lius objectum: Ergo ſi objectum appetitùs no-
ſtri non eſt bonum univerſale per cauſalitem,
ſed per prædicationem, hoc & non illud per-
fectè iplum quietare potest.

Reſpondeo, quòd quietatio noſtri appetitùs
debet fieri per illius objectum, vel per aliquid,
in quò tota perfectio ejuſ objecti contineatur;
cujuſmodi eſt Deus, qui univerſalis boni con-
tinet perfectionem.

35. Ad ſecundum dicendum: quòd etſi appetitus
noſter ſit in ſe finitus & limitatus, eſt tamen in
appetendo ſyncategorematicè infinitus, quia
non tot appetit, quin plura in infinitum appe-
tere poſſit; & ideo ſolùm per infinitum bonum
potest quietari. Unde conceſſò Antecedenti D
abſolutè, nego Conſequentiam. Ad primam
probationem diſtinguo Antecedens: id quod
eſt omni modo finitum, concedo Antecedens:
quod aliquà ratione eſt infinitum, nego Ante-
cedens, & Conſequentiam: quia humanus ap-
petitus eſt infinitus modò explicatò.

Ad ſecundam probationem, conceſſò Ante-
cedenti, nego Conſequentiam: appetitui nam-
que finito repugnat per formam infinitam à ſe
elicitam actuari; & ideo non petit ad ſui ſa-
tietatem formam infinitam: non autem repu-
gnat ei ad aliquid infinitum objectivè terminari,
ſed potiùs id petit, etſi finitus ſit: & ideo in
ſolo bono infinito tanquam in objecto potest E
quietare.

36. Dices, ſi appetitus eſſet infinitus entitativè,
ad ſui ſatietaſtem non ampliùs expoſceret quàm
infinitum objectum: Ergo cùm ſit entitativè fi-
nitus, id non potest petere. Patet Conſequen-
tia: nam id quod eſt finitum in genere entis,
nequit ad ſui ſatietaſtem idiplum exigere, quod
poſtulat infinitum entitativè.

37. Reſpondeo conceſſò Antecedenti, negando
Conſequentiam. Ad cujuſ probationem, diſtin-
guo Antecedens: Non potest idem petere, &
eòdem modò, concedo Antecedens: idem di-
verſò modò, concedo Antecedens. Modi autem

diverſitas conſiſtit in hoc, quòd ſi appetitus eſ-
ſet infinitus entitativè, attingeret modò infi-
nitò objectum infinitum, & ſic ſatiaretur: ſed
quia eſt finitus in genere entis, etſi petat ob-
jectum infinitum, illud tamen non petit attinge-
re modò infinitò, ſed finitò.

Inſtabis: Ratio D. Thomæ, vel probat debe- 38.
re attingi objectum infinitum modò infinitò, ut
appetitus noſter quietetur, vel non convincit
petere objectum infinitum: At primum non con-
vincit, ut modò aſſerimus: Ergo nec ſecun-
dum. Major probatur: ex eo enim probavimus
noſtrum appetitum non ſatiari per bona creata,
quia quovis illorum, vel omnibus illis per in-
tellectum cognitis, reſtat cognoscendum bon-
num increatum, ad cujuſ cognitionem appeti-
tus noſter inclinatur: ſimiliter, cùm bonò in-
creatò, finitò modò cognitò, adhuc reſtet
idemmet objectum ut perfectiòti modò cog-
noſcibile; & ad iſtam majorem ſeu perfectio-
rem cognitionem detur inclinatio in nobis,
non quietabitur hominis appetitus, niſi ad infi-
nitum modum cogitationis, quò perfectiò non
ſit, perveniat.

Reſpondeo negando Majorem; ad cujuſ pro- 39.
bationem, conceſſò Antecedente, nego conſe-
quentiam & paritatem. Ratio diſcriminis in eo
conſiſtit, quòd inclinatio ad cognoscendum
Deum, qui eſt creaturarum cauſa, eſt ſubſtan-
tialis noſtro appetitui; inclinatio autem ad ma-
jorem perfectionem cognitionis habitæ de Deo,
eſt veluti modalis ejuſdem appetitus perfectiò:
unde quia beatitudo objectiva non debet no-
ſtrum appetitum ſatiare quoad omnem modum,
ſeu perfectionem intenſivam illius (eſt enim
impoſſibile quoad iſtam rationem unquam ple-
nè ſatiari) ſed ſolùm debet illum quietare quoad
ſubſtantiam ſuæ inclinationis; & tamen cog-
nitis omnibus creaturis, & ignoratò ſeu non cog-
nitò Deò quidditativè, non ita ſatiatur ap-
petitus humanus, id eſt, quoad ſubſtantiam ſuæ
inclinationis, ideo bene intulimus cum D. Tho-
ma, non poſſe in aliquo, præterquam in Deo
quidditativè cognitò, objectivam hominis ſæ-
licitatem conſiſtere.

ARTICVLVS II.

*An Deus ut unus ſit ſufficiens ad nos beatiſi-
candum, ita quòd, ſi per impoſſibile la-
teret ut Trinus, perfecta hominis beatitu-
do ſubſiſteret?*

40.
CERTVM eſt, viſà divinà eſſentià de fa-
cto videri omnes Perſonas Divinas, imò
celebriores Theologi docent non poſſe eſſen-
tiam divinam videri ſine Perſonis, etiam de po-
tentia Dei abſoluta, ut in tractatu de viſione
beata fuſè oſtendimus. Veruntamen, quia licet
interdum uti ſuppoſitione impoſſibili, ad in-
veſtigandam rationem formalem & eſſentialer
alicujus rei; ut patet quando queritur, an ſi
Spiritus Sanctus non procederet à Filio, diſtin-
gueretur ab illo? ideo ad explorandam eſſentiam
& rationem formalem objectivæ beatitudinis,
quâ Sancti perfruuntur in cælo, inquirent hîc
Theologi, an Deus ut unus ſit objectum ſuffi-
ciens ad nos beatiſicandum, ita quòd, ſi per im-
poſſibile lateret ut Trinus, eſſentia beatitudinis
adhuc ſubſiſteret?

Partem